

[♦]

Tisztelt [♦]

Levelében azzal kapcsolatban kérte állásfoglalásomat, hogy egy mobil szolgáltató cég jogosult-e, és ha igen, mennyi ideig megőrizni az SMS tartalmát és az elküldés pontos körülményeire utaló adatokat, valamint ezen adatok a címzettnek (Önnek) kiadhatóak-e, és egy polgári peres eljárásban a bizonyítékként mennyiben használhatóak fel. Ahogy azt levelében írta bírósági eljárás van folyamatban, amelyre utalva szükségesnek tartom megjegyezni, hogy a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. tv. (a továbbiakban: Avtv.) 27. § (1) bekezdése értelmében:

♦Bárki az adatvédelmi biztoshoz fordulhat, ha véleménye szerint személyes adatainak kezelésével vagy a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő jogainak gyakorlásával kapcsolatban jogsérelem érte, vagy annak közvetlen veszélye fennáll, kivéve ha az adott ügyben bírósági eljárás van folyamatban.♦

Bár a folyó polgári eljárás tárgyát nem ismerem, hangsúlyozni kívánom, hogy az alábbi állásfoglalásom a hírközlési szolgáltatók adatkezelésének jogi háttérét mutatja be, az adatkezelés törvényes kereteiről ad tájékoztatást.

A mobil-szolgáltatók adatkezelésének jogi kereteit elsősorban az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. tv. (a továbbiakban: Eht.) XVII. fejezetében foglalt adatkezelési szabályok, valamint az előbbi speciális, ágazati szabályozáshoz képest általános rendelkezéseket tartalmazó Avtv. határozzák meg.

Mielőtt a jogi vizsgálódás részleteire rátérnék, fontosnak tartom idézni az Avtv. 12. §-át:

♦Az érintett kérelmére az adatkezelő tájékoztatást ad az általa kezelt, illetőleg az általa megbízott feldolgozó által feldolgozott adatairól, az adatkezelés céljáról, jogalapjáról, időtartamáról, az adatfeldolgozó nevéről, címéről (székhelyéről) és az adatkezeléssel összefüggő tevékenységéről, továbbá arról, hogy kik és milyen célból kapják vagy kapták meg az adatokat♦♦

Amennyiben a szóban forgó SMS személyes adatokat is tartalmaz(ott) (az Avtv. értelmében személyes adatnak minősül bármely meghatározott - azonosított vagy azonosítható - természetes személlyel (a továbbiakban: érintett) kapcsolatba hozható adat, az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés), a fenti jogszabályhely alapján Ön, mint érintett az adatkezelő távközlési szolgáltatóhoz fordulhat. A kérdés az, hogy a szolgáltató az SMS tartalmát és az elküldés körülményeire utaló adatokat mennyi ideig köteles megőrizni, azaz mennyi idő áll az Ön rendelkezésére a tájékoztatáskérésre.

Az Avtv. 3. §-a értelmében személyes adatot kezelni vagy az érintett előzetes hozzájárulása, vagy törvény felhatalmazó rendelkezése alapján lehet. Esetünkben a távközlési szolgáltatók számára ♦ az előfizetők eseti hozzájárulásának a hiányában - a szükséges adatkezelési jogcímet az Eht. tartalmazza.

Jogi megközelítésben lényeges különbséget kell tennünk az SMS tartalmának (az SMS szövege), valamint az elküldés körülményeinek (időpont, küldő telefonszáma, cellainformációk stb.) az adatvédelmi megítélése között. Az Eht. 155. § (3) bekezdése értelmében ♦*a szolgáltató a továbbított közlések tartalmát csak olyan mértékben ismerheti meg és tárolhatja, amely a szolgáltatás nyújtásához műszakilag elengedhetetlenül szükséges*♦. A hivatkozott jogszabályhely alapján tehát magának a közlésnek a tárolására csak addig van lehetőség, amíg az a szolgáltatás teljesítéséhez szükséges. Az időtartam tekintetében a törvény közelebbi eligazítást nem tartalmaz, tekintettel arra, hogy az elektronikus hírközlés ennél nagyobb mélységű szabályozását a gyorsan változó technológiai háttér nem teszi lehetővé.

Arról, hogy jelenleg ez milyen időtartamot jelent, nincsenek információim, ez elsősorban a szolgáltatók által használt technológia függvénye.

Az SMS szövegének a tárolásához képest eltérő megítélés alá esnek az Eht. szerint az SMS elküldésének a körülményei. A forgalmi és számlázási adatok kezelésének részletes szabályait rögzítő 157. § rendelkezés értelmében:

◆157. § (1) Az elektronikus hírközlési szolgáltatóknak a szolgáltatás teljesítése után - a (2) és a (7) bekezdésben foglalt kivételével - törölniük (ideértve az anonimizálást is) kell az előfizetőkre és a felhasználókra vonatkozó személyes adatokat, amelyeket a hívások létrehozása céljából feldolgoznak.

(2) Az elektronikus hírközlési szolgáltató az előfizetők és a felhasználók részére történő számlázás és a kapcsolódó díjak beszedése, valamint az előfizetői szerződések figyelemmel kísérése céljából a következő adatokat kezelheti:

a) a 129. § (7) bekezdés b)-d) pontjában foglalt adatok;

b) az előfizetői állomás száma vagy egyéb azonosítója;

c) az előfizető címe és az állomás típusa;

d) az elszámolási időszakban elszámolható összes egység száma;

e) a hívó és a hívott előfizetői számok;

f) a hívás vagy egyéb szolgáltatás típusa, iránya, kezdő időpontja és a lefolytatott beszélgetés időtartama, illetőleg a továbbított adat terjedelme, mobil rádiótelefon szolgáltatásnál a szolgáltatást nyújtó hálózat és cella, valamint a szolgáltatás igénybevételekor használt készülék egyedi azonosítója (IMEI), IP hálózatok esetén az alkalmazott azonosítók;

g) a hívás vagy egyéb szolgáltatás dátuma;

h) a díjfizetéssel és a díjtarozással összefüggő adatok;

i) tartozás hátrahagyása esetén az előfizetői szerződés felmondásának eseményei;

j) távbeszélő szolgáltatás esetén az előfizetők és felhasználók részéről igénybe vehető egyéb, nem elektronikus hírközlési szolgáltatásra, különösen annak számlázására vonatkozó adatok.

(Az Eht. 188. § 72. pontja értelmében a rádiótelefon szolgáltatás részét képezi az SMS küldés is.)

A fentiek alapján megállapítható, hogy a mobil-szolgáltatók a hívás/cella-információkat a számlázás céljából jogszerűen kezelik. Fontos kiemelni, hogy az idézett rendelkezés kizárólag a számlázásra, a díjak beszedésére és a szerződés figyelemmel kísérésére (összességében: a szerződés teljesítése) teremti meg az adatkezeléshez szükséges törvényes jogcímet, minden egyéb adatkezelési célhoz már vagy további törvényes jogcímre, vagy az érintett (az SMS-t küldő személy) előzetes hozzájárulására van szükség.

Az adatkezelési határidők tekintetében ugyanezen szakasz (3) bekezdése rendelkezik:

(3) A (2) bekezdés a) pontja szerinti adatok a szerződés megszűnéséig, a b)-j) pont szerinti adatok az előfizetői szerződésből eredő igények 143. § (2) bekezdése szerinti elévüléséig kezelhetők, kivéve, ha más törvény az adatkezelésre eltérő határidőt ír elő. A szolgáltató a (2) bekezdés f) pontja szerinti adatokat tartalmazó, a rendszerében keletkezett fájlokat (CDR) az annak alapján kiállított számlára vonatkozó, a 143. § (2) bekezdése szerinti elévülést követő 1 év után, 30 napon belül törölni köteles. Külön törvény ilyen előírása esetén a szolgáltató az adatokat csak e külön törvény előírása szerinti célból kezelheti, az e törvény szerinti adatkezelést a jelen bekezdés szerint haladéktalanul meg kell szüntetnie.

A fentiek alapján a hívásrekord alapesetben 1+1 év + 30 napig, azaz két év + harminc napig kezelhető, ha nem következik be valamilyen, az elévülést megszakító esemény. Az adatkezelési határidők vonatkozásában fontos még megemlítenem az Eht 157. § (5) és (7) bekezdéseit is:

(5) A (2) bekezdés szerinti adatok közül azok, amelyek az adatkezelés céljához szükségesek, átdadhatók:

a) azoknak, akik az elektronikus hírközlési cég megbízása alapján a számlázást, a követelések kezelését, a forgalmazás kezelését, illetőleg az ügyfél-tájékoztatást végzik;
b) a számlázási és forgalmazási jogviták rendezésére jogszabály alapján jogosult szervek részére;
c) a nemzetbiztonság, a honvédelem és a közbiztonság védelme, a közvádas bűncselekmények, valamint az elektronikus hírközlési rendszer jogosulatlan vagy jogsértő felhasználásának üldözése céljából az arra hatáskörrel rendelkező nemzetbiztonsági szerveknek, nyomozó hatóságoknak, az ügyésznek, valamint a bíróságnak;
d) a bírósági végrehajtásról szóló törvény előírásai szerint a végrehajtónak.

(7) Az elektronikus hírközlési szolgáltató az (5) bekezdés c) pontjában meghatározott adatszolgáltatás biztosítása céljából köteles a) a (2) bekezdés a) pontja szerinti adatokat a szerződés megszűnéséig, b) a (2) bekezdés b)-j) pontja szerinti adatokat három évig megőrizni.

E szabály alapján a korábban rögzített 2 év 30 napos adatkezelési (tárolási) határidő annyiban módosul, hogy kizárólag az 157. § (5) bekezdés c) pontjában meghatározott adatszolgáltatás céljából az adatokat hosszabb ideig köteles kezelni (tárolni) a szolgáltató. Ez a gyakorlatban annyit jelent, hogy alapesetben a 2 év 30 napos határidő elteltét követően a hívásrekordokat tartalmazó adatbázisból csak a 157.§ (7) bekezdésében rögzített adatkezelési célból történhet lekérdezés (ez alól persze kivételt képez az, amikor az előfizető nyilatkozatban járul hozzá a hívásadatainak bármilyen eltérő célból is időtartamra történő kezeléséhez ♦ pl. direkt marketing célú adatkezelés).

Az adatátadásra vonatkozó szabályokkal kapcsolatban azonban szeretném felhívni a figyelmét, hogy a felsorolt személyes adatokat a hivatkozott jogcímek alapján *polgári* bíróságnak az elektronikus hírközlési szervezet *nem jogosult* átadni (kizárólag a 157. § (5) bekezdése szerinti közvádas bűncselekmények stb. esetén nyílik meg a jogcím használatának a lehetősége a távközlési szolgáltató számára).

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. (a továbbiakban: Pp.) 164. § (1) bekezdése értelmében:

♦A per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el.♦

A Pp-ben rögzített néhány törvényes kivételt leszámítva, a polgári perben a bíróság bizonyítékok megszerzése érdekében nem jogosult megkeresni az érintett távközlési szolgáltatót. A peres felek feladata az igazuk bizonyítása. A Pp. 206. § (1) bekezdése alapján:

♦A bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg; a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli, és meggyőződése szerint bírálja el.♦

A Pp. hivatkozott rendelkezése értelmében a bíróság az Ön telefonján tárolt SMS-t bizonyítékként jogosult felhasználni, azonban amennyiben az ellenérdekű fél indítványa alapján - vagy ilyen indítvány nélkül, a bizonyítékok mérlegelésekor - a bíróság arra a következtetésre jut, hogy a készüléken tárolt SMS önmagában nem bizonyítja minden kétséget kizáróan annak a - rögzített számról történt - elküldését, további bizonyítást rendelhet el, vagy szakértő kirendeléséről dönthet.

Összefoglalva megállapítható, hogy a közlést (magát az SMS tartalmát) a szolgáltatók csak a szolgáltatás teljesítésének időtartamáig kezelhetik (tárolhatják), ezt követően minden rendszerükből a továbbított üzenet törölni kell. Azaz ♦ mivel egy közel másfél éves SMS-ről van szó, - jogszabály szerint - nehezen elképzelhető, hogy a távközlési cég az SMS szövegét még tárolná. Amennyiben valamilyen oknál fogva mégis a szolgáltató rendelkezésére állna a kérdéses szöveg, Ön az Avtv. 12. §-a alapján jogosan igényelhetné a távközlési szolgáltatótól,

hogy az elküldött SMS tartalmáról és az elküldés körülményeiről Önt - mint érintettet - megfelelően tájékoztassa.

Némileg eltérő a helyzet jogi megítélése az adott SMS küldésének és díjazásának a körülményeit illetően, ez utóbbi esetben a küldés időpontját, a hívó és a hívott előfizetői számokat stb. az SMS díjazása, a díjak beszedése és az előfizetői szerződés figyelemmel kísérése céljából az SMS küldésétől számított minimum 25 hónapig tárolhatják a szolgáltatók. Azaz, ezen adatok vonatkozásában (itt az SMS tartalmának a megőrzése a vizsgálódás hatókörén kívül esik) relatíve hosszabb idő áll az Ön rendelkezésére, hogy mint érintett, az adatkezelés körülményeiről a távközlési szolgáltatótól hitelt érdemlő tájékoztatást kapjon.

Budapest, 2004. november 25.

Üdvözlettel:

Dr. Péterfalvi Attila